



DEĞERLENDİRME

TRAVMA SONRASI PSİKOLOJİK DANIŞMA

PSİKOLOJİK DEĞERLENDİRME

Bireyin

- Kişilik özelliklerini
- Zihinsel yetilerini
- Duygusal yaşantılarını
- Psikolojik semptomları
- Bilişsel fonksiyonlarını ölçmek

ve

- kişilerarası davranışı hakkında hipotez ve tahminler geliştirmek üzere yapılan inceleme sürecidir.

PSİKOLOJİK DEĞERLENDİRME AMAÇLARI

- İşleyen Alanları Tanımlamak
- Güçlüklere Sahip Olma Nedenlerini Açıklamak
- Müdahale ve destekleri önermek
- Mevcut kişilerarası beceriler, kişilik özellikleri, bilişsel yetenekler ve motor becerilerle vb. ilgili bilgi sağlamak
- Mevcut özellikleri doğru bir şekilde değerlendirmek
- Uygun müdahale kaynağı olarak hizmet etmek

TRAVMA SONRASI PSİKOLOJİK DANIŞMADA DEĞERLENDİRME

- Öncelikli konuların belirleme
- Travma sonrası tepkileri değerlendirme
- Travmatik yaşantıları olan bireyleri ve onların yaşantılarını, duygularını, bilişlerini ve davranışlarını betimleme
- Bireyin travmatik yaşantıyı paylaşmaya yönelik açıklığını değerlendirme
- Travmatik yaşantı sayısını, sıklığını ve sırasını öğrenme

amacıyla yürütülen bir süreçtir.

DEĞERLENDİRME NEDENLERİ



1. **Travma sonrası tepkileri** anlamak ve travmanın doğasını kavramak
2. Travmatik yaşantının **neresinde?**
3. **Olay örgüsü** = Travmayı anlamlandırmak
4. Travmatik yaşantı **sayısı, sırası ve sıklığını** anlamak
5. Travmatik yaşantıdaki **rolü** ve ilk reaksiyonlarını keşfetme
6. **TSSB mi ? ASB mu?**
7. Olayı anlatmaya **açıklığını** öğrenmek
8. Temaruz
9. Terapötik ilişkiyi kurmak

DEĞERLENDİRMEDE ÖNCELİKLER

- Fiziksel tehlike
- Bilinç düzeyi
- İntihar
- Başkaları için tehdit
- Tehdit alma durumu
- Savunma olasılığı

TETİKLENME

DEĞERLENDİRME
YOĞUN AKTİVASYON
TEPKİLERİNE YOL
AÇAR MI?

BAŞLICA DEĞERLENDİRME BİLEŞENLERİ

- Travma sonrası tepkiler
- Duygusal, davranışsal, bilişsel ve psikosomatik belirtiler
- Kısa ve uzun vadede görülen etkiler
- Kültürel öğeler ve bağlamsal etmenler
- Baş etme becerileri
- Problem çözme stratejileri
- Travmatik yaşantıların sıklığı, sayısı ve sırası

GÖRÜŞME

- **Klinik Görüşme:** Tedavi sürecini planlamak, danışanı ve travmatik yaşantıyı anlamak ve travmatik tepkileri tanımlamak için yapılan yapılandırılmış görüşmelerdir.
- Görüşmede sadece söylenenlerin kapsamına değil, ne söylendiği ve söyleme biçimleri de dikkate alınır.
- Diğer bir ifade ile; görüşülen kişinin sözel ve sözel olmayan davranışları değerlendirilir.

ÖLÇEKLER

- Travma Sonrası Stresin Ayrıntılı Değerlendirilmesi
- Travma Belirti Envanteri
- Klinisyen Tarafından Uygulanan TSSB Ölçeği
- Beck Umutsuzluk Ölçeği
- Kocaeli Ruhsal Travma Kısa Tarama Ölçeği
- Olay Etkisi Ölçeği Gözden Geçirilmiş Formu
- Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri
- Dissosiyatif Yaşantılar Ölçeği
- Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

ÇOCUK VE ERGENLER İÇİN ÖLÇEKLER

- Travma Sonrası Stres Belirti Ölçeği
- Çocuk ve Ergenler için Klinisyen Tarafından Uygulanan Travma Sonrası Stres Bozukluğu Ölçeği
- Çocukluk Çağı Travma Sonrası Duygusal Stres Ölçeği
- Çocuklar için Depresyon Ölçeği
- Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği

- ▶ Ulusoy ve ark. (1998)
- ▶ Orjinali 12 yaş ve üstü bireyler
- ▶ 21 madde
- ▶ Yüksek puan --- > yüksek kaygı
- ▶ 0-3 arasında değerlendirme
 - ▶ **ÖRNEK MADDELER**
 - ▶ Çok kötü şeyler olacak korkusu
 - ▶ Bedeninizin herhangi bir yerinde uyuşma ve karıncalanma

ÖRNEK

BECK ANKSİYETE ENVANTERİ

Toplam 90 madde

Özbildirime dayalı ölçek

Örnek Alt Ölçek

- Somatizasyon (12 soru)
- Obsessif kompulsif belirtiler (10 soru)
- Kişiler arası duyarlılık (9 soru)
- Depresyon (13 soru)

Örnek Maddeler

- Caddelerde veya açık alanlarda korku hissi
- Evden dışarı yalnız çıkma korkusu
- Çarşı, sinema gibi kalabalık yerlerde rahatsızlık hissi

ÖRNEK

SCL-90

KAYNAKÇA

- Erdur Baker, Ö., Aksöz Efe, İ. & Doğan, T. (2021). *Travma Psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Erdur Baker, Ö & Doğan, T. (2018). *Kriz Danışmanlığı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Savi Çakar, F. (2019). *Travma Psikolojik Danışmanlığı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Erdur Baker, Ö. & Doğan, T. (2014). *Afetler, Krizler, Travmalar ve Psikolojik İlk Yardım*. Ankara: Türk PDR Derneği Yayınları.
- Scott, C. & Briere, J. N. (2016). *Travma Terapisinin İlkeleri* (Çev.: Kollektif). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tammi D. Kolski, JR. & Jongasma, A. E. (2016). *Kriz Danışması ve Travmatik Olaylarda Tedavi Planlayıcı* (Çev.: Zeynep Deniz Yöndem). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Herbert, C. (2018). *Travma sonrası psikolojik tepkileri anlamak* (Çev. N. Azizlerli & R. Güneş). İstanbul: Psikonet Yayınları.
- Herman, J. (2016). *Travma ve İyileşme* (Çev.: Tamer Tosun). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Levine, P. A. (2017). *Travma ve Anı: Zihin ve Bedende Yaşayan Geçmişin İzini Sürmek*. İstanbul: Butik Yayıncılık.